

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
6. ความพึงพอใจ
7. บริบทโรงเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น

จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการเรียนรู้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตัวเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆและมีทักษะด้านกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้

5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 222-228) โดยได้จัดทำสาระสำคัญต่างๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีรายละเอียดสรุปได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2. คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและฟังจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2. สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่างๆ ใกล้ตัว สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคม และสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

3. พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระหัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์ เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

4. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะสมกับบุคคลและ โอกาสตามมารยาททางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตาม โครงสร้างประโยคภาษาของต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

6. ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

8. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวมและสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและเรียนการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

9. มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย สมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

10. ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม. 1	3. เลือกรูปประโยคและข้อความให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง (non-text information) ที่อ่าน	ประโยค หรือข้อความ และความหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย สมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นวงคำศัพท์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		สะสมประมาณ 1,400-1,550 คำ (คำศัพท์ที่เป็น รูปธรรมและนามธรรม) การตีความ/ถ่ายโอนข้อมูล ให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น สัญลักษณ์ เครื่องหมาย กราฟ แผนภูมิ ตาราง ภาพสัตว์ สิ่งของ บุคคล สถานที่ต่างๆ โดยใช้ Comparison of adjectives/ adverbs/ Contrast : but, although/ Quantity words เช่น many/ much/ a lot of/ lots of/ some/ any/ a few/ few/ a little/ little etc.
	4. ระบุหัวข้อเรื่อง (topic) ใจความสำคัญ (main idea) และ ตอบคำถามจากการฟังและอ่าน บทสนทนา นิทาน และเรื่องสั้น	บทสนทนา นิทาน เรื่องสั้น และเรื่องจากสื่อ ประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ การจับใจความสำคัญ เช่น หัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุนคำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญ ของเรื่อง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ใช่หรือไม่ - Yes/No Question - Wh-Question - Or-Question etc. - Tenses: present simple/ present continuous/ past simple/ future simple etc.

3. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการพัฒนา
 ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้
 โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง
 เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุ
 ตามเป้าหมาย

3.1 หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

3.2 กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางใน การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการต่างๆ เพื่อให้สามารถใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

3.4 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาทดังนี้

3.4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

3.4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกๆระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคในการสอนอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมิน โครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะได้รับการพัฒนาปรับปรุง และส่งเสริมด้านใดนอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

4.2 การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องการ พัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับการศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

4.3 การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับต้นสังกัด และหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4.4 การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุก

คนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธ โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางด้านร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียน ได้ทันที่ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำระเบียนว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2546 ได้เขียนถึงการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือหรือเข้าใจความจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาการดูให้เข้าใจ

มาลินี ชาญศิลป์ (2535 : 102) ได้สรุปความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือการเข้าใจหนังสือด้วยการสังเกต พิจารณา

สนิท ตั้งทวี (2536 : 111) ได้ให้ความหมายของการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำแล้วนำความคิดนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

วรรณี โสมประยูร (2544 : 11) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการมอง ที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ หรือสัญลักษณ์แปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถเอาความหมายนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

ฮิลเดเรธ (Hildreth . 1982 : 2) กล่าวถึงการอ่าน หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดในสมองซึ่งประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น

มาร์คเชลเฟล (Marksheffel. 1966 : 2) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการของความคิด เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมาก

ซินทซ์ (Zintz.1976 : 3) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า

การอ่าน คือ การทำความเข้าใจภาษาที่ผู้แต่งได้เขียนไว้

การอ่าน คือ ความสามารถที่จะทำนายความหมายของตัวอักษรที่ตนเองกำลังอ่าน

เอ็ดเวิร์ด และวาเลท (Edward and Valett. 1977 : 249) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า คือ กระบวนการพัฒนาขั้นแรกคือการออกเสียงให้ตรงกับสัญลักษณ์ ขั้นตอนมาก็ศึกษาการอ่านเนื้อเรื่อง

จากความหมายของการอ่านข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพื่อรับรู้และเข้าใจความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน ผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้และยังเป็นกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนย่อมพยายามใช้สัญลักษณ์ หรือตัวอักษรสื่อความหมายจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายแก่ตน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่สมองแปลสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มองเห็นให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

2. จุดประสงค์ของการสอนอ่าน

2.1 เพื่อฝึกให้นักเรียนอ่านเรื่องและทำความเข้าใจได้ด้วยวิธีอ่าน และอ่านด้วยตัวเอง โดยไม่มีการแปล

2.2 เพื่อเป็นการทบทวนคำศัพท์และประโยคที่นักเรียนเรียนไปแล้ว

2.3 เพื่อฝึกให้นักเรียนเริ่มหัดเดาความหมายของคำที่นักเรียนไม่รู้จกโดยอาศัยการเดาจากเนื้อความรอบด้าน (บริบท) หรือการพิจารณาความจากภาพ

การฝึกอ่านนี้มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้นักเรียนอ่านได้ด้วยตนเอง เป็นการสร้างนิสัยให้เกิดความรักที่จะอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการเดาความหมายนั้นควรควรเริ่มสร้างให้เด็กตั้งแต่ตอนต้น เพราะในชีวิตจริงนั้นเราจะต้องใช้การเดาความหมายของคำ จากบริบทอยู่เป็นนิจ ถ้านักเรียนรู้จักวิธีเดาความหมาย นักเรียนจะไม่รู้สึกกลัวที่จะอ่านเมื่อพบคำศัพท์ที่ตนไม่รู้จกอยู่ในบทอ่าน การฝึกการอ่านควรเริ่มทีละเล็กทีละน้อยในที่สุดเด็กจะสามารถอ่านได้เอง (ชิคารัก คาบพลอห์น. 2542 : 41)

3. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตของคนเราอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลินอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เป็นกระบวนการในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าในด้านการพิมพ์และเทคโนโลยีอื่นๆ ทำให้วิทยาการด้านต่างๆ เผยแพร่ออกมาในรูปแบบของสิ่งพิมพ์เป็นส่วนมาก การอ่านจึงกลายเป็นเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้วิชาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ข่าวสาร สารสนเทศที่อาศัยดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ต้องอาศัยทักษะการอ่านทั้งสิ้น เช่น การสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต (Internet) ต้องใช้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษในการอ่านข้อมูลที่ปรากฏบนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมอยู่กับระบบอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของสหรัฐอเมริกากว่า 40 เปอร์เซ็นต์ ไม่สามารถอ่านได้ ทำให้นักเรียนเหล่านั้นต้องจบช้ากว่ากำหนด และจากการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของสหรัฐอเมริกาไม่สามารถอ่าน ได้ดี มีนักเรียนจำนวนมากที่ต้องออกจากโรงเรียน หนีเรียน และทำให้มีโอกาสน้อยในการทำงานที่ดี แม้ปัจจุบันนี้การสื่อสารจะมีความก้าวหน้าอย่างสูง และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาใช้สื่อสารก็ตาม แต่สิ่งพิมพ์ยังมีความสำคัญในระบบการสื่อสารทั่วโลก ถ้าปราศจากสิ่งพิมพ์หรือตำราต่างๆ ก็ไม่เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษา หรือการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการที่สำคัญ ดังนั้น การอ่านเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ พัฒนาเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆ และเพื่อความบันเทิง โดยเฉพาะประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศการสอนภาษาอังกฤษมีความสำคัญยิ่งเพราะไม่ว่านักเรียนจะสามารถพูดหรือเขียนภาษาอังกฤษได้หรือไม่ก็ตามแต่ทักษะที่เราจำเป็นต้องมี คือ การอ่านเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่สามารถหาได้จากเอกสาร ที่เป็นภาษาแรกของตน จึงต้องอ่านเพื่อหาข้อมูลจากเอกสารหรือแหล่งต่างๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษ (สนิท ตั้งทวี. 2536 : 34 ; บรูตัน และ โบรคา Bruton and Broca.1993 : 5)

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในด้านการศึกษาหาความรู้ พัฒนาเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆ และเพื่อความบันเทิง การอ่านเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านเป็นความรู้ที่ได้รับจากการลงทุนที่น้อยที่สุด แต่เป็นความรู้ที่ขยายไปสู่วงกว้างที่สุด โดยเฉพาะในโลกปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างมาก การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้นักเราก้าวหน้า ท้นต่อเหตุการณ์ และความเจริญก้าวหน้าของโลกได้

4. ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งต่อการอ่านเพราะผู้อ่านสามารถถ่ายทอดความคิดของผู้เขียน โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับภาษา และความสามารถในด้านความคิด

ซึ่ง ได้แก่ ความสามารถในการทำนาย การเห็นความสัมพันธ์ของใจความสำคัญและรายละเอียด รวมทั้งการวิเคราะห์โดยการผสมผสานของความคิด ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านแสดงมโนทัศน์จนสามารถสรุปความหมายของเรื่องที่อ่านของคำในบริบทต่างๆ ได้โดยตลอดโดยไม่จำกัดอยู่ที่เพียงการตอบคำถามให้ถูกเท่านั้นแต่ต้องมีความเข้าใจ 2 ระดับ คือ

4.1 ระดับต่ำ ความเข้าใจระดับนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้อ่านพอใจในสิ่งที่ตนอ่าน เข้าใจความหมาย และมีมโนทัศน์ที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

4.2 ระดับสูง นักเรียนต้องจับใจความสำคัญนั้นได้ เข้าใจถึงแก่นความคิดที่เขียนอยู่และสามารถเปรียบเทียบแนวคิดเหล่านี้กับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาเพื่อที่จะรับเอาสาระและแนวคิดใหม่มาผสมผสานเป็นมโนทัศน์ทั้งเก่าและใหม่ให้เข้าด้วยกัน (กาญจนา พรานพาล. 2526 : 62 ; มานิต บุญประเสริฐ. 2533 : 1) สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญของการอ่าน คือ ความเข้าใจในการอ่านตัวอักษรแล้วจะต้องใช้กระบวนการคิดที่ทำให้เกิดมโนทัศน์จนสามารถสรุปความหมายและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นเราจึงควรปลูกฝังความเข้าใจในการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กตั้งแต่เล็กเพื่อนำไปใช้ศึกษาในระดับสูงและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้

5. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ในการอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกัน การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ในการอ่านหนังสือมีจุดมุ่งหมายในการอ่านดังต่อไปนี้

5.1 อ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง เป็นการอ่านที่รวดเร็วเพื่อหาคำตอบสั้นๆหรืออ่านหาหัวข้อสำคัญ เช่น การอ่านประกาศ การอ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์

5.2 การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ เช่น การอ่านข้อเขียนในรูปแบบต่างๆ อ่านตำรา

5.3 การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น การอ่าน นวนิยาย นิยายสาร เรื่องขวนขวำ

5.4 อ่านเพื่อเสริมความคิด เช่น การอ่านหนังสือที่แฝงความคิดค่านิยมคุณธรรม

5.5 อ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจัย เช่น การอ่านข่าวเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจแล้ววิเคราะห์สถานการณ์

5.6 การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เช่น การอ่านข่าวรับสมัคร

5.7 การอ่านเพื่อใช้ในวิชาชีพ เป็นการอ่านเพื่อพัฒนางานตามอาชีพของแต่ละคนรวมทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง

5.8 การอ่านเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านป้ายสัญลักษณ์จราจร ป้ายบอกสถานที่ต่างๆ

6. ความสามารถในการอ่าน

ความสามารถในการอ่านนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆหลายประการ เช่น ความเข้าใจในภาษา ความสามารถในการจับใจความและรายละเอียดปลีกย่อยได้ถูกต้อง ดังนี้

6.1 ความสามารถทางภาษาและตัวหนังสือ ได้แก่ ความสามารถที่จะเข้าใจความหมายของคำใหม่ๆจากบริบท ความสามารถที่จะเข้าใจ โครงสร้างของประโยคและความสามารถที่จะเข้าใจเครื่องหมายวรรคตอนและตัวพิมพ์ใหญ่

6.2 ความสามารถในการคิด ได้แก่ ความสามารถที่จะระบุนจุดประสงค์ของผู้แต่ง ความสามารถที่จะเข้าใจความคิดสาระสำคัญ และความคิดย่อยที่สนับสนุนความคิดสำคัญและความสามารถที่จะสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

6.3 ความสามารถในการตีความหมายจากคำที่ผู้เขียนแสดงออก และสามารถที่จะระบุท่วงทำนองการเขียนของผู้เขียน แฮร์ริส (Harris, 1959 : 59)

7. องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

ความสามารถของผู้อ่านแล้วเข้าใจนั้นเกิดจากองค์ประกอบหลายด้านต้องอาศัยความสามารถพิจารณา และไตร่ตรองหาข้อสรุปให้เป็นไปตามแนวความคิดของผู้เขียน สาวิตรี ประเสริฐกุล (2529 : 40) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ

7.1 ทักษะที่ใช้ในการอ่านของผู้เรียน เช่น การเดาความหมายของศัพท์จากบริบทการใช้พจนานุกรม

7.2 ความรู้เดิมของผู้เรียน การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นควรควรใช้วิธีการสอนที่สัมพันธ์กับความรู้เดิมของผู้เรียน ความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับพื้นฐานดังต่อไปนี้

7.2.1 การเข้าใจในความหมายของคำ (Word meaning) เป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน ถ้าผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ชัดเจน และกว้างขวางย่อมจะทำให้เข้าใจประโยคและเรื่องราวที่อ่านได้ดี

7.2.2 การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (Thought Units) เด็กต้องอ่านหน่วยความคิด คือ แบ่งกลุ่มคำให้ได้ความหมายของคำที่ต่อเนื่องเป็นกลุ่มๆ แทนการอ่านทีละคำเพราะการอ่านทีละคำจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการอ่านทีละประโยค

7.2.3 การเข้าใจประโยค (Sentence Comprehension) นอกจากผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของกลุ่มคำและคำแล้วต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำ และกลุ่มคำในประโยคด้วย

7.2.4 ความเข้าใจอนุเลข (Paragraph Comprehension) ผู้เรียนเข้าใจอนุเลขได้ดีก็ต่อเมื่อมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุเลข การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคนั้นค่อนข้างยาก แต่ถ้าผู้เรียนขาดความสามารถในด้านนี้แล้วจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่สามารถอ่านได้

7.2.5 ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเลข (Comprehension of Larger Unit) ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่ยาวขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่องที่สามารถอ่านได้ และจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ของอนุเลขด้วย

8. ความมุ่งหมายในการอ่านในใจ

- 8.1 สามารถอ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้
- 8.2 สามารถเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่าน และมีสมาธิในการอ่าน
- 8.3 สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 8.4 สามารถนำสิ่งที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8.5 สามารถบอกประโยชน์ในการอ่านในใจและการรักการอ่านหนังสือ
- 8.6 สามารถส่งเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายคำศัพท์โดยใช้หนังสืออ้างอิงจาก

Dictionary

- 8.7 สามารถส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อมและสนใจและเหตุการณ์ประจำวันโดยการอ่าน
- 8.8 สามารถถ่ายทอดจินตนาการจากการอ่านมาเป็นคำพูดหรือข้อเขียนได้
- 8.9 เข้าใจกันเบื้องต้นในการอ่านหนังสือ การวาดสายตาจากซ้ายไปขวา

9. หลักการสอนอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่แปลสัญลักษณ์ต่างๆ ที่สามารถมองเห็นได้เกิดความรู้ความเข้าใจแจ่มแจ้ง ชัดเจน ตรงตามที่ต้องการและสนองต่อความต้องการของผู้อ่านด้วย ดังนั้นการอ่านที่จะนำความคิดและนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ดี ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพและเกิดผลประสิทธิผล ต้องมีหลักที่สำคัญในการสอนอ่าน ดังนี้

9.1 ความพร้อมของเด็กในการสอนครูจะต้องตรวจสอบและสร้างความพร้อมทางร่างกายเกี่ยวกับสายตา เช่น กวาดสายตาจากทางซ้ายไปทางขวา ความพร้อมที่เกี่ยวกับการสังเกตเปรียบเทียบ จำแนกแยกแยะสิ่งของ การรู้จักสิ่งของและรูปภาพ การออกเสียงเรียกชื่อสิ่งของต่างๆ รวมทั้งครูจะต้องทำให้การอ่านง่ายและสนุกสนานด้วย

9.2 ความต้องการของเด็กครูควรทราบความต้องการในการอ่านของเด็กเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจธรรมชาติของเด็กกว่าเด็กทุกคนอยากรู้ อยากรู้อะไร อยากรู้อะไร

กระตุ้นความต้องการของเด็กให้มาสัมผัสกับการอ่าน โดยการชักนำให้อ่านมากๆ จะได้มีความรู้มาก เพื่อจะนำไปพูดไปแสดงได้หรือช่วยผู้ใหญ่หาความรู้จากหนังสือได้จะเป็นการช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กได้ดีไปด้วย

9.3 ประสิทธิภาพของเด็ก เด็กมีฐานะทางบ้าน ทางสังคม และเศรษฐกิจดีที่จะทำให้เด็กมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ตรงกันข้ามเด็กที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมไม่ดีจะขาดประสิทธิภาพในการอ่านดังนั้นครูจะต้องสร้างประสิทธิภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น นำภาพสถานที่ ภาพพืช ภาพสัตว์ ภาพสิ่งของ ฯลฯ นักเรียนมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้อ่านเข้าใจและมีความหมายสำหรับเด็กยิ่งขึ้น

9.4 ความสามารถในการรับรู้ของเด็ก เด็กมีความสามารถรับรู้แตกต่างกันตามสติปัญญา ประสิทธิภาพและการเรียนรู้บางคนรับรู้ได้เร็วจำได้ดีทำให้มีประสิทธิภาพมาก ดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถของเด็กแต่ละคนจึงสามารถแก้ไขปรับปรุงและส่งเสริมให้เด็กสร้างวิธีการรับรู้ได้ดีขึ้น (วรรณิ โสมประยูร. 2544 : 129-131)

10. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านมีดังนี้

10.1 ตัวเด็ก

10.1.1 ทางด้านร่างกาย ได้แก่ ตา ปาก ลิ้น ซึ่งสุขภาพของเด็กแตกต่างกัน เช่น สายตาสั้น สายตายาว ตาบอดสี ลิ้นไก่สั้น ริมฝีปากแหว่ง เพดานโหว่ เจ็บไข่มือบ่อย แผลต่างๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ทักษะการอ่านของเด็กแตกต่างกันครูควรเข้าใจและหาทางแก้ไข

10.1.2 ทางด้านสติปัญญา เด็กมองเห็นภาพความสัมพันธ์ของภาพและตัวอักษรการตีความและขยายความได้แตกต่างกัน ครูจะต้องใช้กิจกรรมที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านให้เหมาะสมกับเด็ก

10.1.3 ทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้าน ทางโรงเรียน และในชุมชนของเด็กแตกต่างกัน ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อหาวิธีประสิทธิภาพส่วนที่ขาดให้เด็กบางกลุ่ม และหากิจกรรมที่จะช่วยเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดี ให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านให้สูงขึ้น

10.2 ตัวครู

10.2.1 บุคลิกภาพของครู ครูฝึกสอนอ่านจะต้องมีบุคลิกภาพในการพูดภาษาอังกฤษถูกต้องชัดเจน อ่านถูกต้องตามอักขรวิธีรวมทั้งการแต่งกายให้ประณีตและสวยงาม

10.2.2 ความรู้ของครู ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของภาษาอังกฤษให้ถูกต้องอย่างดี มีความรู้เรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษ รู้จุดมุ่งหมายของการอ่าน มีกลไกวิธีในการสอน มีความเข้าใจความหมายในการอ่าน รู้ความต้องการและความสนใจของเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับ

พัฒนาการในการอ่านของภาษาของเด็กและสภาพแวดล้อมของเด็กด้วย จะช่วยให้การสอนอ่านประสบความสำเร็จ

10.2.3 ภาษาและสำเนียงการพูดของครู ครูจะต้องพูดให้สุภาพ อ่อน โยน และรู้จักใช้จิตวิทยาในการพูด

10.2.4 ความศรัทธาในการสอน ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของครู หากครูมีสิ่งเหล่านี้ดีจะมีผลไปถึงเรื่องการสอนอ่านด้วย

10.2.5 การปกครองของครู ครูจะต้องยุติธรรมใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยมาปกครองเด็ก และความเป็นกันเองกับเด็ก

10.2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการเสริมสร้าง มีบรรยากาศสนุกสนานและเป็นธรรมชาติรู้จักสร้างอารมณ์เป็นสุข และมีความคิดสร้างสรรค์โดยการใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน

11. ประเภทของการอ่าน

การแบ่งประเภทของการอ่านจะช่วยให้ครูตระหนักถึงขอบข่ายการสอนอ่านได้อย่างดี นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์หลายท่านกล่าวว่า การอ่านมี 2 ประเภทคือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ แต่บางส่วนกล่าวว่า การอ่านมี 3 ประเภท คือ การอ่านเพื่อความบันเทิง การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า และการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งจัดประเภทการอ่านตามหลักต่าง ๆ ดังนี้ (วรณั โสมประยูร. 2544 : 125-127)

11.1 การแบ่งประเภทการอ่าน โดยคำนึงถึงเสียงเป็นหลัก จะแยกได้เป็น 2 ประเภท

11.1.1 การอ่านออกเสียง (Oral Reading)

11.1.2 การอ่านในใจ (Silent Reading)

11.2 การแบ่งประเภทของการอ่าน โดยยึดสื่อที่นำมาใช้อ่าน จะแยกได้เป็น 3 ประเภท

11.2.1 อ่านนิทาน อ่าน นวนิยาย เพื่อความเพลิดเพลิน

11.2.2 อ่านสารคดี เพื่อศึกษาหาความรู้

11.2.3 วิธีการอ่านเพื่อเข้าใจการปฏิบัติหรือกระบวนการ

11.3 การแบ่งประเภทการอ่านโดยพิจารณาวิธีการอ่านเป็นหลัก จะแยกเป็น 6 ประเภท

11.3.1 การอ่านค้นหาความรู้และคำตอบ

11.3.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญ

11.3.3 การอ่านแบบหารายละเอียดตามลำดับเหตุการณ์

11.3.4 การอ่านเพื่อหารายละเอียดต่างๆ คำปฏิบัติ

11.3.5 การอ่านเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์

11.3.6 การอ่านเพื่อวิจารณ์ญาณ

11.4 การแบ่งประเภทการอ่าน โดยเน้นที่ความมุ่งหมายในการอ่านจะแยกได้เป็น 10

ประเภท

11.4.1 การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้

11.4.2 การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบ

11.4.3 การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

11.4.4 การอ่านเพื่อลำดับเหตุการณ์

11.4.5 การอ่านเพื่อสรุปความหรือย่อความ

11.4.6 การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง

11.4.7 การอ่านเพื่อจัดทำรายงาน

11.4.8 การอ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร

11.4.9 การอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่ง

11.4.10 การอ่านเพื่อธุรกิจหรือพาณิชย์ (วรณี โสมประยูร. 2544 : 130-132)

12. การแบ่งประเภทการอ่านเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

การแบ่งประเภทการอ่านโดยคำนึงถึงเสียงเป็นหลักซึ่งได้แก่ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาลำเรียน และการดำรงชีวิต แล้วยังเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนการสอนทักษะทางภาษา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษาได้สะดวก และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

12.1 การอ่านออกเสียง ได้แก่ การอ่านวลี อ่านข้อความ อ่านบทอ่านสั้นๆ

12.2 การอ่านในใจ แบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่

12.2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น ตำรา

12.2.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญและสาระสำคัญของเรื่อง เช่น อ่านบทความ

12.2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น ประวัติศาสตร์ อ่านลำดับเหตุการณ์

12.2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ เช่น อ่านคู่มือการใช้ไฟฟ้า

อ่านวิธีประกอบอาหาร

12.2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ

12.2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณ์ญาณเพื่อหาข้อเท็จ ข้อดี ข้อเสีย

สำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ เช่น การอ่านโฆษณา

12.2.7 การอ่านแบบคร่ำวๆ เพื่อสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่ต่างๆเมื่อเวลานั่งรถผ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาต่างๆ ถ้านักเรียนสามารถอ่านคล่องอ่านอย่างถูกต้อง เข้าใจเรื่องทีอ่านแล้วจะทำให้นักเรียนไม่เบื่อการอ่านสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

13. การอ่านจับใจความหรือการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความหรือการอ่านจับใจความสำคัญ มีจุดมุ่งหมายของการอ่านคือจับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านให้ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว การอ่านแต่ละครั้ง หากจับประเด็นหลักหรือใจความสำคัญไม่ได้แล้วการอ่านนั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์แต่อย่างใดใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค คือ เป็นประโยคเดียว หรือซ้อนก็ได้แล้วแต่กรณีและมักปรากฏอยู่ตอนต้นของข้อความ (นภคด จันทรเพ็ญ, 2539 : 89) นอกจากนี้ยังมีนักศึกษามากท่านได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ เช่น สนิท ตั้งทวี (2536 : 306) ได้อธิบายลักษณะของใจความสำคัญไว้ ดังนี้

13.1 ใจความสำคัญ เป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่นๆ ในตอนนั้นไว้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น

13.2 ใจความสำคัญของข้อความหนึ่งๆหรือย่อหน้าหนึ่งๆ

13.3 ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซ้อนก็ได้ แต่ในบางกรณีใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยคเป็นเพียงใจความแฝงอยู่ในข้อความนั้นๆ

13.4 ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ข้างต้น

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความหรือการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึงการอ่านใจความสำคัญของเรื่องด้วยความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถูกต้อง ชัดเจนตรงกับแนวคิดของผู้เขียนหรือการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญนั้น ผู้อ่านจะต้องแยกใจความหลัก (Main idea) กับพลความ (Details) ของแต่ละย่อหน้าให้ได้ แล้วสรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเองที่สั้นกะทัดรัดและเข้าใจง่าย

แนวคิดละทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 146-147) หมายถึง สิ่งทีนักเรียนต้องใช้ควบคู่กับการเรียนมีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดทีครอบคลุมกิจกรรมทีนักเรียนพึงกระทำ อาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วยหรืออาจรวมเล่มก็ได้

ขจรรัตน์ หงส์ประสงค์ (2534 : 15) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ครูใช้ฝึกทักษะหลังจากที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนแล้ว โดยสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่ นักเรียน มีลักษณะที่เป็นแบบฝึกหัดให้นักเรียนกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24-25) กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามากเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมของตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังเรียนตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ ซึ่งจะส่งผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มาก นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ชาญชัย อาจิณสมาจาร (2540 : 98) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกว่า คือ ส่วนหนึ่งของบทเรียน เป็นบทเรียนหรือหัวข้อที่นักเรียนต้องเรียนและเป็น โครงการที่ต้องทำให้สำเร็จ โดยมีคำถามให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้จากบทเรียนที่ผ่านมาซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งในชั้นเรียนและที่บ้าน

กัณฑ์ศันย์ วรจิตติพล (2542 : 34) กล่าวว่า แบบฝึก คือ เครื่องมือทางการเรียนอย่างหนึ่งของนักเรียนที่มุ่งให้นักเรียนฝึกทำด้วยตนเอง เพื่อให้ได้มีทักษะและความชำนาญเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีหรือด้านเนื้อหาแล้ว

แฮริส (Harris. 1959 : 18-19) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ว่า การเขียนแบบฝึกต้องเน้นใจในภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนและควรสร้างโดยใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ไขและสนองตอบดังนี้

1. ใช้แบบฝึกหลายๆชนิด เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ
2. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนั้นต้องให้นักเรียนสามารถแยกออกมาพิจารณาได้ว่า แต่ละแบบแต่ละข้อต้องการให้ทำอะไร

3. ให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบตอบแต่ละชนิด แต่ละรูปแบบมีวิธีการตอบอย่างไร

4. นักเรียนได้มีโอกาสตอบสนองสิ่งเร้าดังกล่าวด้วยการแสดงออกทางความสามารถและความเข้าใจในแบบฝึก

5. นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้จากบทเรียนมาลองในแบบฝึกให้ตรงเป้าหมายที่สุด
- แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น

เวบสเตอร์ (Webster Dictionary. 1987 : 64) ได้อธิบายว่า แบบฝึก หมายถึง โจทย์ปัญหา หรือตัวอย่าง ที่ยกมาจากหนังสือเพื่อนำมาใช้สอนหรือผู้เรียนนำมาฝึกทักษะต่างๆ ให้ดีขึ้นหลังจากที่เรียนไปแล้ว เช่น การฝึกทักษะการคำนวณ การทบทวนไวยากรณ์

กันเทอร์และคณะ (Gunter and others. 1990 : 80) กล่าวว่า แบบฝึกที่ใช้ในการให้นักเรียนฝึกเรียนด้วยตนเอง และแบบฝึกควรจะมีการให้คำแนะนำในการทำแก่นักเรียน โดยการให้ครูแสดงตัวอย่างก่อน เช่น ครูให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันตอบคำถามข้อแรกและช่วยให้คำแนะนำ แล้วจึงให้นักเรียนทำด้วยตนเอง และหลังจากนั้นนักเรียนทำแบบฝึกเสร็จครูและนักเรียนควรอภิปรายตรวจสอบ ซักถามข้อสงสัยในข้อคำถาม และคำตอบของแบบฝึกร่วมกัน

สรุปได้ว่า แบบฝึกนั้น คือ สื่อการสอนที่ผู้เรียนใช้คู่กับการเรียนการสอน โดยจะใช้ในระหว่างเรียนหรือหลังเรียนก็ได้ โดยอาจจะแยกเป็นแต่ละหน่วยหรือรวมเป็นเล่มทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่ผู้เรียน

2. ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึก

วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาทักษะ คำว่า “ทักษะ” หมายถึงความชำนาญ ความคล่องแคล่ว ความรวดเร็วและถูกต้อง ทักษะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำพฤติกรรมซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญ สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็วและถูกต้อง นักการศึกษาให้ความสำคัญของแบบฝึกไว้ดังนี้

สัจจ อูทรานันท์ (2530 : 22) กล่าวว่า การสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้อาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายและใช้กันมากคือ การให้เด็กได้ทำแบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมประมวลความรู้เพื่อสรุป หรือทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว การสร้างเสริมทักษะ จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนด้วย

อดุลย์ ภูปลี (2539 : 24-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาของบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนาน
4. ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้
6. ทำให้ครูผู้สอนทราบความบกพร่องของนักเรียน
7. ทำให้ประหยัดเวลา
8. ทำให้นักเรียนนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าแบบฝึกมีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงถือได้ว่าแบบฝึกเป็นสื่อและอุปกรณ์อย่างหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปประกอบการสอนได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิธีสอน จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องศึกษาหาความรู้ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้กับนักเรียน ครูจะต้องเลือกและสร้างให้แบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนมากที่สุด

3. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

การสร้างแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับนักเรียนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบหลายอย่าง ได้มีนักการศึกษาให้ข้อเสนอแนะลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

นิตยา ฤทธิ์โยธี (2520 : 1) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับ วัยหรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้นๆที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีการทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมหรือใช้เวลาไม่นาน
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

วิชชุดา คงนุรัตน์ (2539 : 27) ได้กล่าวถึงแบบฝึกที่ดีไว้ว่า แบบฝึกที่ดีต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ มีวิธีการฝึกทักษะที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายในการฝึกอย่างชัดเจน และมีรูปร่างน่าสนใจ โดยคำนึงถึงการที่มีทักษะนั้นๆให้ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บานเนต (Barnett, 1986 : 11) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกว่า แบบฝึกที่ดีควรมีข้อเสนอแนะการใช้ ควรให้มีตัวเลือกทั้งแบบตอบจำกัดและแบบตอบเสรี คำสั่งหรือตัวอย่างที่ยกมาเป็นข้อความหรือแบบฝึกไม่ควรยาวเกินไป และยากแก่การเข้าใจ ถ้าต้องการให้ศึกษาด้วยตนเองแบบฝึกนั้นมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำ

ในการสร้างแบบฝึกสำหรับเด็กมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการจากนักการศึกษาหลายท่านสรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีต้องมีองค์ประกอบ คือ ต้องคำนึงถึงวัย วุฒิภาวะ ความพร้อม ความสนใจ มีความหลากหลาย มีคำอธิบายพร้อมตัวอย่างชัดเจน สามารถเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ ฝึกฝนทักษะ พร้อมทั้งมีขั้นตอนในการกำหนดกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสม เป็นกระบวนการฝึกที่ต่อเนื่องเหมาะสมกับระยะเวลาในการฝึก

4. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 11) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน หรือแบบฝึกอยู่หลายประการ ดังนี้คือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตแบบฝึก เป็นการประกันคุณภาพของแบบฝึกว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว ผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ก็จะต้องทำใหม่ เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้แบบฝึก แบบฝึกจะทำหน้าที่สอน โดยที่ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหมาย ดังนั้นก่อนนำแบบฝึกมาใช้ จึงควรมั่นใจว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. สำหรับผู้ผลิตแบบฝึก การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดแบบฝึกง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้นการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพทำได้โดยการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพ E_1 เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ กำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั่นคือ E_1/E_2 ใช้เกณฑ์ในเนื้อหาเป็นทักษะ ไว้ 80/80

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ เมื่อผลิตแบบฝึกเพื่อเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำแบบฝึกไปทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 12)

1. ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 1 แบบเดี่ยว (Individual Tryout 1 : 1) เป็นการทดลองกับผู้เรียนกลุ่มละ 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง เพื่อค้นหาข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น ลักษณะของแบบฝึก จำนวนแบบฝึก ความสนใจของนักเรียน และความเหมาะสมในด้านเวลา เสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 10 แบบกลุ่ม (Small group Tryout 1 : 10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6 - 10 คน (ละผู้เรียนเก่งกับอ่อน) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต ตรวจสอบผลงาน สัมภาษณ์ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและปรับปรุงจนได้ตามเกณฑ์

3. ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 100 ภาคสนาม (Field Tryout 1 : 100) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 40 - 100 คน ให้นักเรียนละกันทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของแบบฝึกผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับที่ตั้งไว้จากเกณฑ์พิจารณาประสิทธิภาพของแบบฝึกดังกล่าว

5. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนมาก ดังที่ มาลา ชูจิต (2539 : 35) ได้กล่าวไว้ว่า

1. เป็นส่วนที่เพิ่มหรือเสริม เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่ของครูผู้สอน
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยการกระทำ ดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลายๆครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการเรียนหลังจากบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บไว้ใช้เป็นแนวทาง เพื่อทบทวนบทเรียนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยทำให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยครูให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันที่
8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กฝึกฝนอย่างเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่ต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียนทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่างๆมากขึ้น
10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ทนต่อผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและระเบียบ

วิจัยเชิงปฏิบัติการ

1. ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ซูเปอร์-สเตอร์ริท (Zuber-Sterritt : 1991 ; อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 9) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในรูปของ The CRASPa Model ดังนี้

1.1 ร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนปัญหาอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Collaborative Inquiry)

1.2 สะท้อนการปฏิบัติการโดยผู้ปฏิบัติการ (Reflective Practitioners)

1.3 อธิบายข้อค้นพบและเผยแพร่ (Accountable to Public)

1.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของตน (Self-Evaluation)

1.5 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (Participative Problem-Solving) และดำเนินการ

พัฒนากิจกรรม

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีการวิเคราะห์ จากการใช้วงจรปฏิบัติใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตและขั้นสะท้อนการปฏิบัติ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อจะนำไปสู่การปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่สามารถแก้ปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 10) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน

จากความหมายที่นักการศึกษาได้ให้ไว้ข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งเป็นการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือในการวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อแก้ปัญหาระหว่างผู้วิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องจากการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผลการปฏิบัติ เพื่อปรับการแผนปฏิบัติเข้าสู่วงจรใหม่ วงจรปฏิบัติจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้วิจัยสามารถแก้ปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นลักษณะของการวิจัยในการเชิงปฏิบัติการ ขออธิบายการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้ ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 23)

2.1 เป็นการวิจัยที่เริ่มมาจากต้องมาปรับปรุงการปฏิบัติงานที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

2.2 การวิจัยเริ่มต้นจากปัญหาสังคมเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยมุ่งนำไปใช้แก้ปัญหาได้

2.3 มุ่งศึกษากับประชากรมากกว่าศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่สนใจที่จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปอ้างอิงกับประชากร แต่มุ่งที่จะนำไปแก้ปัญหของประชากรที่ศึกษา

2.4 เป็นการวิจัยที่ดำเนิน โดยความร่วมมืออย่างดียิ่งระหว่างทีมงานวิจัยกับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหาโดยตรง

2.5 แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแบบเชิงพัฒนา (Development Design) คือ จุดมุ่งหมายของการวิจัยสามารถเปลี่ยนแปลงและกำหนดขึ้นมาใหม่ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงนี้เปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพหรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนไป

2.6 ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะต้องได้รับการฝึกอบรมด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เพื่อที่จะทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ และร่วมมือทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่น และเรียบร้อย เป็นการวิจัยเพื่อปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานนั้นปรับปรุงทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่ม

2.7 การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการประเมินตนเองของผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น การประเมินนี้เป็นแบบปรนัย

2.8 นักปฏิบัติซึ่งเป็นผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ ผู้ประสบปัญหา โดยมีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่าการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่ดำเนินการ โดยผู้ประสบปัญหาย่อมมีโอกาสได้รับความสำเร็จมากกว่าการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่ดำเนิน โดยบุคคลภายนอก

2.9 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคล มนุษย์สัมพันธ์และขวัญ กำลังใจในการทำงาน

2.10 เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.11 มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กร คือ มุ่งที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบในบุคลากร ในองค์กร ในองค์การศึกษา ธุรกิจและอุตสาหกรรม

2.12 เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและดำเนินนโยบาย

2.13 เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง (Innovation and Change) และวิธีการนำนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง ไปใช้ในการปรับปรุงระบบการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2.14 มีลักษณะเป็นการดำเนินการประเมินผลปฏิบัติงาน ไปในตัว จะมีการประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานกิจกรรมประเมินผลนำมาใช้ในการปรับปรุงไปในทิศทางที่ต้องการ

2.15 เป็นการดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคมปกติ และไม่พยายามที่จะควบคุมตัวแปร โดยเคร่งครัด

2.16 ตลอดระยะเวลาของการวิจัย จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีการอภิปรายข่าวสารที่เก็บได้ มีการบันทึกข้อมูลข่าวสาร มีการประเมินผลและกระทำข้อมูลเป็นระยะ

ต่อเนื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ความเชื่อถือมากในข้อมูลเชิงประจักษ์และข้อมูลเชิงพฤติกรรม ความต่อเนื่องของกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการวิจัย

2.17 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างดำเนินการวิจัย มักจะต้องพัฒนา อยู่เสมอตามสภาพการณ์หรือเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงไป ผู้ร่วมวิจัยจะต้องช่วยกันคิดหา เครื่องมือใหม่ๆหรือวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ๆ เมื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและ สมมุติฐานของการวิจัยที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์และเงื่อนไขที่เปลี่ยนไป

2.18 การวิจัยเชิงปฏิบัติเป็นการวิจัยที่ไม่ยึดมั่นมาตรฐานของแบบวิจัยเป็นแบบแผน เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการวิจัยอยู่ที่การแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมเฉพาะหน้า มุ่งหาความรู้ที่ เหมาะกับสภาพการณ์และจุดมุ่งหมายเฉพาะในการวิจัยครั้งนั้นๆ เท่านั้น

2.19 ในขณะที่ดำเนินการวิจัยจะต้องมีการทดลองสมมุติฐานโดยการปฏิบัติจริงซึ่งถือว่าเป็น ลักษณะที่สำคัญของการวิจัยประเภทนี้

2.20 การประเมินคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติ มุ่งพัฒนาในแง่ของขอบเขตวิธีการ แก้ปัญหากระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติในสภาพ เฉพาะได้ดี

จากลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่กล่าวมาข้างต้นสามารถที่จะสรุปลักษณะการวิจัยได้ ดังนี้เป็นการวิจัยที่เริ่มต้นจากสภาพปัญหา ขอบเขตของการวิจัยจะมุ่งศึกษาเฉพาะประชากร เป้าหมาย รูปแบบการวิจัยเป็นแบบเชิงพัฒนา วิเคราะห์งาน วางแผนการและกำหนดนโยบาย มี ลักษณะเป็นการดำเนินการและประเมินผลการปฏิบัติไปในตัวภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคม กระบวนการมีการเชื่อมโยงการคิดเชิงสะท้อนและการปฏิบัติมีความยืดหยุ่นและผลการวิจัยมุ่งที่จะ นำผลการวิจัยไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาประชากรที่ศึกษาเท่านั้น ไม่มุ่งให้นำไปใช้ในวงกว้างหรือไม่ มุ่งข้อสรุปในเชิงทั่วไป

3. วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะมีลักษณะของการหมุนรอบเกลียวสว่าน ซึ่งมี 4 ขั้นตอนตามหลักแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988 ; อ้างถึงใน ยาใจ พงศ์บริบูรณ์. 2537 : 38) คือ ขั้นวางแผนขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตและขั้นสะท้อนกลับ มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน เริ่มด้วยการสำรวจปัญหาที่สำคัญระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารเพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญ ตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหาเกี่ยวกับลักษณะ ปัญหา เป็นปัญหาเกี่ยวกับใคร มีแนวทางแก้ไขอย่างไร ได้เสนอประเภทของการสำรวจปัญหา การ กำหนด การเสนอแนวทางการแก้ปัญหา การเลือกทางแก้ปัญหาและการตั้งการสมมุติฐานไว้ดังนี้

การสำรวจปัญหา อาจแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. ปัญหาขัดแย้ง คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบันก็ยังเป็นปัญหาอยู่ถ้าไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหานี้ก็ยังคงอยู่และดำเนินต่อไปในอนาคต

2. ปัญหาป้องกัน คือ คาดว่าจะมีปัญหาก่อเกิดขึ้นในอนาคต จึงเตรียมการแก้ไขไว้ก่อน

3. ปัญหาเชิงพัฒนา คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วจนคนทั่วไปไม่ค่อยตระหนักแต่จะมีอยู่กลุ่มหนึ่งที่พยายามแก้ไขปัญหาและต้องการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น การกำหนดปัญหา (Formulation of Problem) ในการกำหนดปัญหาการวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถทำได้หลายวิธี โดยอาจปรึกษาหารือระหว่างการเข้าร่วมการวิจัย การประชุมเทคนิคที่นำมาใช้ในการกำหนดปัญหา คือ เทคนิคการระดมสมอง การหาปัญหาอาจอาศัยข้อมูลจากการสำรวจในแบบสอบถามที่เคยมีผู้สำรวจไว้ก่อนหรือข้อมูลจากการวิจัยที่ผ่านการเสนอแนวทางการแก้ปัญหา (Discussion of the Proposals for Action) เมื่อกำหนดปัญหาได้แล้ว ผู้เข้าร่วมการวิจัยก็จะร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหามักจะมีปัญหาระดมสมอง นักวิจัยจะต้องมีทักษะในผู้ดำเนินการที่จะดึงเอาความคิดของนักปฏิบัติงานออกมาได้ ขณะเดียวกันนักวิจัยสามารถมีส่วนร่วมโดยการเสนอทางแก้ปัญหาในฐานะสมาชิกคนหนึ่งได้ การเลือกทางแก้ปัญหาและตั้งสมมุติฐาน (Selecting the Cause of Action and Developing the Hypothesis) เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ร่วมกันเสนอทางแก้ปัญหอย่างทั่วถึงแล้วต่อจากนั้นก็ร่วมกันอภิปรายเพื่อเลือกที่เสนอนั้นเกณฑ์การพิจารณาเลือกทางแก้ปัญหา ได้แก่

3.1 การแก้ปัญหานั้นสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาได้หรือไม่และมีความเป็นไปได้เพียงใดในการแก้ปัญหานั้น

3.2 ทางแก้ปัญหานั้นสอดคล้องกับวิถีชีวิตและค่านิยมที่สังคมยอมรับและต้องการหรือไม่

3.3 ทางแก้ไขปัญหานั้นมีทฤษฎีหรือหลักการอะไรรองรับหรือไม่ เมื่อตกลงใจเลือกทางแก้ปัญหมาแล้ว ต่อไปก็นำทางแก้ปัญหที่ร่วมกันมาพัฒนาความเป็นสมมุติฐานสำหรับการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาต่อไป สมมุติฐานเชิงปฏิบัติหรือวิธีการ(Action of Procedure) และส่วนที่เป็นเป้าหมายหรือผลลัพธ์(Goal Output) ในการตั้งสมมุติฐานของการวิจัยเชิงปฏิบัติการควรจะต้องพิจารณาว่า

3.3.1 เป็นสมมุติฐานที่ทดสอบได้หรือไม่

3.3.2 จะใช้วิธีการเชิงอนุมาน (Deductive Method) ได้หรือไม่

3.3.3 สมมุติฐานง่ายต่อการนำไปปฏิบัติหรือตอบปัญหาได้หรือไม่

3.3.4 สมมุติฐานนั้นสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือตอบปัญหาได้หรือไม่

3.3.5 การปฏิบัติตามสมมุติฐานมีความเหมาะสมกับงบประมาณหรือไม่

3.3.6 สมมุติฐานขัดแย้งกับแบบแผนและค่านิยมขององค์กรหรือไม่

3.3.7 สมมุติฐานมีความชัดเจนกะทัดรัดเพียงพอหรือไม่

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด หลังจากที่ได้มีการวางแผนไว้ก็จะดำเนินการปฏิบัติตามแผน โดยใช้การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดร่วมกันของทีมงาน เพื่อจะได้นำการแก้ไข ปรับปรุงแผน ในขั้นตอนนี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับแผนปฏิบัติการใหม่ ถ้าหากผู้วิจัยเห็นว่าสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปหรือมองเห็นทางแก้ปัญหาที่ดีกว่า

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกต เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบโดยอาศัยเครื่องมือที่ใช้สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น

1. การจดบันทึก
2. การบันทึก (Field Note)
3. การบันทึกบรรยายพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Ecological Behavioral Description) เป็นการจดบันทึกที่พยายามเห็นความเข้าใจลำดับขั้นของพฤติกรรมในชั้นเรียนที่กำลังเป็นอยู่
4. การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่
5. การบันทึกอนุทิน หรือ จดหมายเหตุรายวัน (Diaries)
6. การจดบันทึกลงกระดาษแข็งเป็นรายเรื่อง (Item Sampling Cards)
7. การใช้ข้อมูลจากแฟ้มรายการ (Portfolio)
8. การสัมภาษณ์ (Interviews)
9. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires)
10. การใช้สังคมคดี (Sociometric Methods)
11. การใช้แบบตรวจสอบปฏิสัมพันธ์และแบบสำรวจรายการ (Schedules and Checklists)
12. การใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape Recording)
13. การใช้วีดิทัศน์ (Video Recording)
14. การใช้แบบตรวจสอบ (Test)

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนกลับ ขั้นตอนที่สรุปการปฏิบัติการทั้งหมด เพื่อตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติด้วยการอภิปรายปัญหาเพื่อหาแนวทางขั้นตอนการดำเนินการ ปรับปรุงแผนปฏิบัติและวางแผนการปฏิบัติต่อไปแผนการดำเนินการในระยะต่อไปปรับปรุงโดยอาศัยข้อมูลการดำเนินงานที่กล่าวมาแล้ว ลักษณะการดำเนินการตามแผนจะดำเนินไปเรื่อยๆ ในลักษณะหมุนเกลียวจะลึกลงไปทุกทีคล้ายการทำงานของเกลียวสว่าน โดยมีการควบคุมให้ดำเนินการแผนที่กำหนดไว้ และการ

ประเมินวางแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง เคมมิส และเมคแทกการ์ท (Kemmis&McTaggart. 1988 : 7) ใช้ วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการทำงานในครั้งหนึ่งใช้วงจรได้หลายๆชุด โดยวงจรชุดหลังๆทำ การทดสอบและปรับแก้ตามข้อสรุปที่พบ และผลจากการปฏิบัติที่ส่งทอดมาจากวงจรชุดก่อนๆ การ ทดสอบทฤษฎีที่ต่อเนื่องกันเรื่อยๆ ในการปฏิบัติจะช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจ เมื่อได้ข้อมูลที่ดี ถูกต้อง เชื่อถือได้ ก็ย่อมแปลผลหรือทราบผลการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ก็คือ สามารถประเมิน กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้ดี

ดังนั้นจะเห็นว่าวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีกิจกรรมในกระบวนการวิจัยตามกรอบลักษณะ การวิจัย คือ วางแผน ปฏิบัติตามแผนและสังเกต สะท้อนผลการปฏิบัติทั้งนี้ การสะท้อนผลการ ปฏิบัติ คือ การทบทวนอย่างพินิจพิเคราะห์ร่วมกันซึ่งอาจปรับแผนและเข้าสู่วงจรการวิจัยอีกครั้งจึง อาจเป็นเกลียวของกระบวนการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกว่าผลการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ปัจจัยหนึ่งในการนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ การที่ผู้เรียนมีภาวะของ สภาพจิตใจที่มีความสุขในการเรียน ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้ ดังนี้

มอร์ส (Morse. 1995 : 27) ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลง ถ้ามีความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจใน การทำกิจกรรม

วอลสเตอร์สเตน (Wallerstein. 1971 : 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึง พพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและอธิบายว่าความพึงพอใจ เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มี จากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและ องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจ

กู๊ด (Good. 1973 : 320) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพึง พพอใจซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่างๆ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อกิจกรรม

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 321) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่
ทำ เมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทนทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความ
ต้องการพื้นฐานของเขาได้ และยังได้กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับพื้นฐานความต้องการของมนุษย์

อุบลลักษณ์ ไชยชนะ (2543 : 36) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง
ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามคาดหวังที่จะทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ยิ่งขึ้น
ทรงสมร คชเลิศ (2543 : 12) ได้สรุปเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
อารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทาง
พฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล

จากความหมายของความพึงพอใจดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง คุณลักษณะ
ทางจิต เป็นอารมณ์ ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีในเชิงบวก อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและ
แรงจูงใจต่อกิจกรรมที่ทำ ซึ่งอารมณ์และความรู้สึกตลอดจนทัศนคติดังกล่าวมีแนวโน้มที่แสดง
ออกมาในรูปของพฤติกรรม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจ

เฮร์เบอร์ก (Herzberg, 1956 : 113-115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่
ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความ
พึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการงานซึ่งเป็นผล
ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของการทำงาน ได้รับการยอมรับนับถือ
ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
และหน้าที่การงาน ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของการทำงาน การ
ได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

สมยศ นาวิการ (2525 : 115-119) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะในการ
ปฏิบัติงานที่ผู้บริหารหรือครูจะต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียน
หรือผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ คือ

1. ความพึงพอใจที่นำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความ
พึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง
2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึง
พอใจ และผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยกิจกรรมอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่

ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจในผลการทำงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากน้อยเพียงใด นั่นคือ สิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงในการสร้างเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

3. แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะ ดังนี้

3.1 งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานจะมีความหมายต่อผู้ทำ

3.2 งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในเป้าหมายของงานต้องมีลักษณะดังนี้คือ มีความภูมิใจในการทำงานโดยตรง งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้ ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวคิดดังนี้

3.2.1 ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน

3.2.2 วางแผนการสอนอย่างเป็นกระบวนการและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

3.2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายการทำงาน สะท้อนผลงานทำงานร่วมกันได้ (Scott, 1970 : 124)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมวิธีการ สื่อ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนจนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้รับผลตอบแทนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายในที่เป็นความรู้สึกของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกถึงความสำเร็จของตนเมื่อสามารถเอาชนะความ

ยุ่งยากต่างๆ ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ โดยครูอาจให้ผลตอบแทนภายนอก เช่น คำชมเชย หรือการให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

4. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงาน จะถูกเชื่อมโยงโดยปัจจัยอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนอง ความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น จากแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายในเป็นผลด้านความรู้สึกลึกซึ้งของนักเรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่างๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองหามาให้ตนเอง เช่น การได้รับการยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ (สมยศ นาวิการ, 2525 : 119)

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจในการเรียนเกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย เมื่อเกิดความพึงพอใจจะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ ผลที่ดีหรือน่าพอใจนำไปสู่ความพึงพอใจทำให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ ความพึงพอใจคือ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ ในสิ่งที่ดีที่เกิดจากการตอบสนองในสิ่งที่ตนคาดหวังไว้จนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

บริบทโรงเรียน

โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 567 หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จัดตั้งโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอบ่อพลอย และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งในปีการศึกษา 2514 ซึ่งประจวบกับเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันขึ้นครองสิริราชสมบัติครบ 25 ปี และเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งพระราชพิธีรัชดาภิเษกสมโภชรัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ จึงขอพระราชทาน

นามให้โรงเรียนแห่งนี้ว่า “โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก” ในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2514 จัดการเรียนการสอน 2 ระดับชั้นคือ

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)

รวม 30 ห้องเรียน ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งสิ้น 1,246 คน จำนวนครู 56 คน พนักงานราชการ 3 คน ครูอัตราจ้าง 7 คน มีอาคารเรียน คือ อาคารไพลิน 1 หลัง อาคารนุชราคม 1 หลัง อาคารโกเมน 1 หลัง อาคารศิลปะ 1 หลัง อาคารชั่วคราว 1 หลัง อาคารพลศึกษา 1 หลัง อาคารหอประชุม 1 หลัง อาคารคหกรรม-เกษตรกรรม 1 หลัง ห้องปฏิบัติการทางภาษา 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 3 ห้อง ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ 3 ห้อง ห้องปฏิบัติการทางคณิตศาสตร์ 1 ห้อง ห้องแนะแนว 1 ห้อง ห้องสมุด 1 ห้อง ห้องจริยธรรม 1 ห้อง ห้องดนตรีไทย 1 ห้อง ห้องดนตรีสากล 1 ห้อง ห้อง E-Learning 3 ห้อง และห้องพยาบาล 1 ห้อง

ด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษมีครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 7 คน ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ขาดการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียนจากการสอบคัดเลือกต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และการสอบถามนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษน้อยมาก บางโรงเรียนในระดับประถมศึกษาไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเลย จึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งในเรื่องความรู้พื้นฐานของนักเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพราะคิดว่าเป็นวิชาที่ยาก ไม่เห็นความสำคัญและไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากบริบทของชุมชนท้องถิ่นไม่มีชาวต่างชาติที่จะสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยังพบว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษอยู่มาก ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วิไลรัตน์ วสุริย์ (2550 : 86) ได้ทำการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เอกสารจริงเกี่ยวกับท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้เอกสารจริงเกี่ยวกับท้องถิ่น พร้อมคู่มือครู จำนวน 10 บท แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลัง ทดลอง และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึก ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพ ของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้เอกสารจริงเกี่ยวกับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน

วุฒิชัย สุขวิริยานนท์ (2550 : 94) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันรูปแบบ STAD การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีการดำเนินการเป็น 4 วงจร การเรียนรู้มีการสะท้อน ผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกวงจร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังการจัดกิจกรรมการสอนรายวิชา ส43101 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การเรียนรู้รูปแบบ STAD ครบทั้ง 4 วงจร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75.08 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกับกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การเรียนรู้รูปแบบ STAD จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกับกลุ่ม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานร่วมกับกลุ่มอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการ เสียสละช่วยเหลือเพื่อน ได้แก่ การให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมทันที การให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานกลุ่ม และด้านการมุ่งมั่นพัฒนา คือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามลำดับ

รัชนิษฐ์ อุปรัง (2550 : 93) ได้รับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน เพื่อจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะการ อ่าน เพื่อจับใจความภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ 84.86/83.33 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกเสริม ทักษะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สันทวดี พางาม (2550 : 87) ได้พัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำศัพท์ ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกทักษะการเขียนสะกด คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 79.58/78.45 ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนสะกดคำศัพท์ ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้ชุดฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Lawrey (2002 : 817-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกทักษะมากกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกและนักเรียนทำแบบทดสอบหลังการฝึกทักษะแล้วได้ถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ 85.80 นั่นคือ แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

Chen (2003 : 64-06-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกของครูและการสอนในชั้นก่อนอ่านที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษ โดยการสอนในชั้นก่อนอ่านถูกออกแบบมาเพื่อสร้างความสนใจ สร้างพื้นฐานความรู้ ทำให้ทราบเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนและประสบการณ์ก่อนการทำงาน ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต บทเรียนจากเทป การสัมภาษณ์ และการอ่านผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การสร้างความสนใจและการสร้างความรู้ในชั้นก่อนอ่าน โดยการเรียบเรียงลำดับก่อนหลัง ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างหนังสือและประสบการณ์ของผู้เรียน การใช้แบบฝึกชั้นก่อนอ่าน โดยการตั้งวัตถุประสงค์ของการอ่าน ช่วยให้นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเข้าใจมากยิ่งขึ้นและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

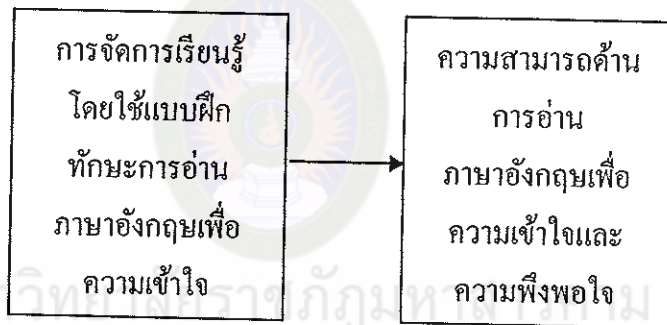
Hoye (2003 : 5-18) ได้ศึกษาการประเมินผลประสิทธิภาพของการเขียนสรุปย่อที่มีต่อผลความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในมหาวิทยาลัยเท็กซัส เมืองออสติน จำนวนทั้งสิ้น 2 ห้องเรียน ห้องเรียนที่ 1 เรียนการเขียนข้อความแสดงความคิดเห็นสั้นๆ ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียน โดยการเขียนสรุปย่อมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียน โดยการเขียนสรุปย่อ

Dwaik (2009 : 33-35) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลของการรู้คำศัพท์และ โครงสร้างของประโยค ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อดังนี้ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรู้คำศัพท์กับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ, 2) ทำนายหรือพยากรณ์ความเข้าใจในการอ่านจากความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรู้โครงสร้างของประโยคกับความเข้าใจในการอ่าน และ 4) ทำนายหรือพยากรณ์ความเข้าใจในการอ่าน จากความรู้ด้านโครงสร้างของประโยค โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาต่างชาติ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 94 คนที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย Heborn ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และ โครงสร้างของประโยค มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษได้ร้อยละ 64 ในขณะที่ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์สามารถทำนายความเข้าใจในการอ่านได้ร้อยละ 21

Mc.Pear (2009 : 1799-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการเรียนรู้จากแบบฝึกอย่างเป็นระบบพิเศษของนักเรียนส่งผลต่อความสามารถในการอ่านและสะกดคำ ผลการวิจัย พบว่า การใช้แบบฝึกมีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน การสะกดคำของนักเรียนทุกกลุ่ม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหญิงสูงกว่าเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบว่า การอ่านยังมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ